

окремими лактаціями корів, а подальше – з її пониженням між коровами. З цього моменту повторюваність також зменшується і корелятивний зв'язок між цими показниками стає позитивним.

Висновки. Таким чином, встановлені фено- та генотипні особливості про-дуктивних ознак у поколіннях родин дає змогу підвищити ефективність селекції при формуванні нових високопродуктивних родин бурої худоби.

1. Буркат В.П. Новые элементы работы с заводскими семействами и линиями // Селекция молочного скота: Сб. науч. тр. ВАСХНИЛ. – Л: Колос, 1984. – С. 121–128.

2. Буркат В.П. О некоторых особенностях селекции в масштабах породы // Молочное и мясное скотоводство. – 1984. – № 7. – С.32–33.

3. Винничук Д.Т., Мережко П.М. Шляхи створення високопродуктивного молочного стада. – К.: Урожай, 1983. – 152 с.

4. Полупан Ю.П. Методи визначення ступеня фенотипової консолідації селекційних груп тварин // Вісн. аграр. науки. – 2002. – № 1. – С. 48–52.

ФЕНО- ТА ГЕНОТИПИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОДУКТИВНЫХ КАЧЕСТВ В ПОКОЛЕНИЯХ СЕМЕЙСТВ КОРОВ БУРОЙ МОЛОЧНОЙ ПОРОДЫ. Радченко Н.П.

В стаде коров бурой молочной породы племзавода Сумского института АПП изучена корреляция и регрессия между родоначальницами и их потомством в трёх поколениях по удою и в одном по содержанию жира в молоке, а также связь с коэффициентами унаследования этих качеств в стаде.

Порода, семейство, корреляция, лактация, регрессия

PHENO-TYPIC FEATURES OF PRODUCTIVE QUALITIES IN GENERATIONS OF FAMILIES OF COWS OF BROWN DAIRY BREED. Radchenko N.P.

In herd of cows of brown dairy breed Sumy to institute APP correlation and regress between ancestor and their posterity in three generations behind a yield of milk that in one for the maintenance of fat in milk, and also communication with factors of inheritance of these qualities in herd is investi-gated.

Breed, family, correlation, lactation, regress

УДК: 636.934.57.082

Є.М. РЯСЕНКО

Институт розведення і генетики тварин УААН

ОСОБЛИВОСТІ РЕПРОДУКТИВНОЇ ФУНКЦІЇ НОРОК РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Представлено результати порівняльного дослідження репродуктивної функції норок різних генотипів: стандартна, аарр, bb.

Норки, генотип, відтворення

Економічна ефективність розведення норок тісно пов'язана з їхньою відтворювальною здатністю. Відомо, що кольорові форми мають дещо нижчі показники репродуктивної функції та знижену загальну резистентність організму до хвороб та несприятливих умов утримання [1, 2].

Метою роботи було дослідження репродуктивної функції норок різних генотипів, які вирощувалися в одному господарстві для нівеляції впливу умов утримання на показники відтворення.

Матеріал та методика досліджень. Досліджувалися норки трьох генотипів: стандартні темно-коричневі (СТК), пастель (П) та сапфір (С), які у загальній структурі Одеського звірогосподарства становили відповідно 46,3; 26,6 і 27,1%.

Система утримання, годівлі та відтворення звірів у господарстві традиційна і недиференційована залежно від типу норки. Тому відмінності показників відтворення норок різних генотипів зумовлені спадковими особливостями тварин. Для виявлення цих особливостей було досліджено показники гону, результати щеніння й вирощування малят до відсадження.

При дослідженні враховано два роки господарського використання звірів. Формування дослідних груп проводили методом випадкової вибірки (кожна 10-та голова) в межах кожного генотипу. Таким чином, у перший рік досліджень відібрано по 12 самців, які за час гону спарувалися не менш ніж з трьома самками. За такого загального підходу в перший рік експери-

© Є.М. Рясенко, 2008

Розведення і генетика тварин. 2008. Вип. 42.

цих показників у батьків, а також кореляція батько-син ($r=0,12$, $P<0,001$) свідчать про можливість відбору ремонтних бугайців на основі оцінки їхніх батьків за спермопродуктивністю. Б.Н.Чухрий, М.В.Косенко, А.И.Чайковская [25] встановили вплив групи крові на якість сперми бугаїв і можливість прогнозування цих показників шляхом відбору плідників з урахуванням генотипів, що забезпечує підвищення ефективності штучного осіменіння корів і телиць.

Метою наших досліджень було вивчити вплив племінної цінності бугаїв-плідників на кількісні та якісні показники спермопродукції.

Матеріал і методика досліджень. Динаміку кількісних і якісних показників спермопродукції бугаїв-плідників західного внутрішньопородного типу різної племінної цінності вивчали за матеріалами зоотехнічного обліку та досліджень, проведених у лабораторії технології отримання і кріоконсервації сперми, на 127 плідниках, які належали Львівському обласному племоб'єднанню. Ці показники визначали згідно з ГОСТом 20909.3-75-ГОСТ 20909.6-75 та ГОСТом 27777-8 (СТ. СЄВ 5961-87). Оцінку бугаїв за якістю нащадків на племпідприємствах проводили згідно з інструкціями щодо перевірки і оцінки бугаїв молочних та молочно-м'ясних порід [7, 8]. Клас племінної цінності плідників визначали згідно з методикою Європейської асоціації тваринників [22]. Одержаний матеріал наукових досліджень обробляли методом варіаційної статистики за М.О.Плохінським [13, 14]. Частку впливу різних факторів на показники спермопродуктивності вивчали методом дисперсійного аналізу.

Результати досліджень. Результати наших досліджень показують, що бугаї різної категорії племінної цінності мають неоднакові показники спермопродукції (табл. 1-4). Кількісні і якісні показники спермопродукції всіх категорій оцінених плідників західного внутрішньопородного типу з їхнім віком змінювалися (табл. 1). Об'єм еякуляту у бугаїв від 2- до 6-річного віку збільшувався в 1,15, концентрація спермійів – в 1,03, загальна кількість спермійів в еякуляті – в 1,18 та рухливість спермійів – в 1,02 рази. Здатність спермійів до заморожування від 2- до 5-річного віку тварин зросла в 1,04, заплідненість корів і телиць від першого осіменіння від 2- до 4-річного віку бугаїв – в 1,08 та

загальна заплідненість корів і телиць за цей самий період – в 1,01 рази. За період від 2 до 6 років об'єм еякуляту бугаїв становив у середньому $4,21\pm 0,07$ мл, концентрація спермійів – $0,98\pm 0,01$ млрд/мл, загальна кількість спермійів в еякуляті – $4,13\pm 0,07$ млрд, рухливість спермійів – $85,0\pm 0,38$ %, здатність спермійів до заморожування – $92,2\pm 0,51$ %, заплідненість корів і телиць від першого осіменіння – $65,5\pm 0,59$ % і загальна заплідненість корів – $93,0\pm 0,30$ %.

У бугаїв-поліпшувачів об'єм еякуляту від 2- до 6-річного віку збільшився в 1,18, концентрація спермійів – в 1,02, загальна кількість спермійів в еякуляті – в 1,20, рухливість спермійів – в 1,02, заплідненість корів і телиць від першого осіменіння – в 1,03 рази, здатність спермійів до заморожування від 2- до 4-річного віку тварин – в 1,03 та загальна заплідненість корів і телиць за цей самий період – в 1,01 рази (табл. 2). За вищевказаний період об'єм еякуляту у бугаїв-поліпшувачів західного внутрішньопородного типу становив у середньому $4,22\pm 0,05$ мл, концентрація спермійів в еякуляті – $0,98\pm 0,01$ млрд/мл, загальна кількість спермійів в еякуляті – $4,14\pm 0,06$ млрд, рухливість спермійів – $85,2\pm 0,25$ %, здатність спермійів до заморожування – $92,6\pm 0,48$ %, заплідненість корів і телиць від першого осіменіння – $66,3$ % та загальна заплідненість корів і телиць – $93,0\pm 0,33$ % (табл. 2).

У нейтральних плідників об'єм еякуляту від 2- до 6-річного віку збільшився в 1,23, концентрація спермійів в еякуляті – в 1,05, загальна кількість спермійів в еякуляті – в 1,30, рухливість спермійів – в 1,03, здатність спермійів до заморожування від 2- до 5-річного віку тварин – в 1,05, запліднюваність корів і телиць від першого осіменіння від 2- до 3-річного віку бугаїв – в 1,02 та загальна запліднюваність корів від 2- до 5-річного віку – в 1,02 рази. За період з 2 до 6 років об'єм еякуляту нейтральних бугаїв західного внутрішньопородного типу становив у середньому $4,23\pm 0,10$ мл, концентрація спермійів в еякуляті – $0,96\pm 0,01$ млрд/мл, загальна кількість спермійів в еякуляті – $4,06\pm 0,11$ млрд, рухливість спермійів – $84,0\pm 0,41$ %, стійкість спермійів до заморожування – $9,20\pm 1,20$ %, заплідненість корів і телиць від першого осіменіння – $63,8\pm 0,70$ % та загальна заплідненість корів і телиць – $94,0\pm 0,3$ % (табл. 3).

1. Вікова динаміка кількісних і якісних показників спермородукції по всіх категоріях оцінених бугаїв західного внутрішньопородного типу, M±m

Вік тварин, місяці	п	Отримано на одного бугая		Об'єм еякуляту, мл	Концентрація спермів, млрд/мл	Загальна кількість спермів в еякуляті, млрд	Рухливість спермів, %	Стійкість спермів до заморожування, %	Всього осіменено корів і телиць одним бугаєм, гол.	Запліднилися всією корів і телиць, %	Запліднилися корів і телиць від першого осіменіння, %
		еякулятів	сперми, мл								
13-24	127	101,0±4,4	398,0±2,0	3,94±0,07	0,96±0,01	3,78±0,09	84,1±0,44	90,7±1,10	502,7±34,0	92,6±0,60	63,3±0,60
25-36	127	156,8±3,4	620,9±6,4	3,96±0,10	0,97±0,01	3,84±0,08	84,8±0,42	90,2±1,10	776,7±41,8	92,9±0,50	65,1±0,70
37-48	124	166,7±3,2	692,2±8,0	4,15±0,07	0,98±0,01	4,07±0,09	84,9±0,43	93,1±0,72	1226,5±23,0	93,5±0,40	68,1±0,60
49-60	111	166,2±3,0	723,0±6,5	4,35±0,08	0,99±0,01	4,31±0,09	85,5±0,39	93,9±0,55	1629,8±59,0	92,9±0,64	65,3±0,85
61-72	92	161,8±3,7	731,2±6,9	4,52±0,09	0,99±0,01	4,47±0,10	85,8±0,43	93,3±0,60	1755,6±55,0	93,0±0,56	65,8±0,87
В середньому на одного бугая	—	150,5±3,1	633,1±6,6	4,21±0,07	0,98±0,01	4,13±0,07	85,0±0,38	92,2±0,51	1178,3±31,0	93,0±0,30	65,5±0,59

2. Вікова динаміка кількісних і якісних показників спермородукції бугаїв-поліцивчів західного внутрішньопородного типу, M±m

Вік тварин, місяці	п	Отримано на одного бугая		Об'єм еякуляту, мл	Концентрація спермів, млрд/мл	Загальна кількість спермів в еякуляті, млрд	Рухливість спермів, %	Стійкість спермів до заморожування, %	Всього осіменено корів і телиць одним бугаєм, гол.	Запліднилися всією корів і телиць від першого осіменіння, %	
		еякулятів	сперми, мл								
13-24	43	100,1±4,3	382,1±3,6	3,82±0,08	0,97±0,01	3,71±0,11	84,2±0,60	91,4±1,00	884,7±32,0	92,4±0,71	66,1±0,73
25-36	43	162,4±4,2	636,2±8,0	3,92±0,09	0,97±0,01	3,80±0,09	85,1±0,50	91,5±0,95	974,1±38,0	92,8±0,62	66,8±0,84
37-48	42	171,0±3,9	728,6±9,3	4,26±0,08	0,99±0,01	4,21±0,10	85,5±0,46	93,8±0,77	1296,1±40,1	93,5±0,45	66,9±0,77
49-60	40	167,6±3,4	739,9±8,5	4,41±0,08	0,99±0,01	4,37±0,11	85,5±0,44	93,7±0,68	1716,7±38,0	92,7±0,80	67,1±0,88
61-72	38	166,0±4,1	748,2±7,7	4,51±0,09	0,99±0,01	4,46±0,12	85,7±0,51	92,5±0,79	1819,7±42,0	93,5±0,54	67,8±0,82
В середньому на одного бугая	—	153,4±2,6	647,0±6,9	4,22±0,05	0,98±0,01	4,14±0,06	85,2±0,25	92,6±0,48	1338,3±34,0	93,0±0,33	67,6±0,39